

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Vår ref:

Deres ref:

Hvalstad, den: 07.06.2022

Vedr klage på vedtak om utsetting av fasan og rapphøns

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) er kjent med at Fuglehundklubbenes Forbund (FKF) har påklaget Miljødirektoratets vedtak om å avslå en fellessøknad fra flere fuglehundklubber og Tjølling Jeger- og Fiskerforening om utsetting av fasan og rapphøns. Selv om vi ikke er direkte part i denne saken, ønsker vi å knytte noen kommentarer til muligheter for å benytte fasan og rapphøns til trening og prøving av fuglehunder.

NJFF er opptatt av å ha gode muligheter for trening, prøving og bruk av jakthunder. Det legges ned en betydelig innsats i organisasjonen rundt opplæring og trening av jakthunder, og gode treningsmuligheter er viktig for å få fram gode jakthunder. Vi er opptatt av at trening og prøving av jakthunder skal skje på en god måte som også ivaretar hensynet til artene det trenes på uavhengig av om dette er fasan, rapphøns, duer eller viltlevende arter.

Når det gjelder fasan og rapphøns, har FKF lagt ned en innsats for å utarbeide rammer for utsettingen i form av en lavlandsinstruks for å ivareta velferden til fuglene både før, under og i perioden etter utsetting. Trening av fuglehunder foregår etter at fuglene er tilvendt en vill tilværelse. Det fremgår av lavlandsinstruksen at det ikke kan trenes på utsatt fugl før det er gått 20 dager etter utsetting, noe som gjør at fuglene får god tid til å bli kjent i sine nye og naturlige habitat. Disse retningslinjene har hatt positiv effekt, og tydeliggjør at de klubbene og foreningene som driver med denne virksomheten er opptatt av at utsetting, trening og prøving skal skje på best mulig måte for fuglene. Mulighetene for trening og prøving av hunder på utsatt fasan og rapphøns er et tilbud som benyttes av en rekke fuglehundeiere i deler av landet.

Som departementet er godt kjent med, avsto Miljødirektoratet også i 2021 søknader om utsetting av fasan og rapphøns for lavlandsprøver og trening av fuglehunder. Avslaget ble påklaget. I klageavgjørelsen fra Klima- og miljødepartementet het det blant annet:

«I henhold til naturmangfoldloven § 15 skal unødig skade og lidelse på viltlevende dyr unngås. I vurderingen av om tillatelse skal gis har departementet blant annet lagt vekt på velferden til fuglene. Vi viser til at Sivilombudet har avgitt uttalelse om adgangen til å sette vilkår for ivaretagelse av dyrevelferd i tidligere tillatelser til utsetting av fasan og rapphøns (sak 2019/4547). Sivilombudet konkluderte med at dyrevelferd for viltlevende dyr er omfattet av formålet til naturmangfoldloven, og er et relevant hensyn under regelverket om fremmede organismer.

Tilgjengelig kunnskap tyder på at fuglene ikke har gode forutsetninger for å klare seg etter utsetting. Departementet slutter seg i hovedsak til Miljødirektoratets vurderinger knyttet til

dyrevelferd. På den andre siden viser departementet til at klageavgjørelsen kommer i tidsperioden som fuglene normalt settes ut i, og at søkerne har innrettet seg etter tidligere års tillatelser. Fuglene det søkes om utsetting for er allerede oppdrettet. Hensynet til forutberegnelighet for søkerne taler for at det gis tillatelser til utsetting i år. Departementet viser også til at det er lang tradisjon for utsetting av fasan og rapphøns for fuglehundtrening og lavlandsprøver, og at treningen gir nyttige forberedelser før rypejakta.

Departementet vurderer at det vil være en fordel om det innhentes ytterligere kunnskap om påvirkninger på naturmangfold og dyrevelferd ved utsetting av fasan og rapphøns. Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet vil derfor bestille en vurdering av miljømessig påvirkning og dyrevelferdsmessige aspekter ved utsetting av fasan og rapphøns fra Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM). Rapporten skal foreligge før neste års sesong, slik at den inngår i beslutningsgrunnlaget for framtidige avgjørelser om utsetting av fasan og rapphøns. Departementet understreker at ny kunnskap vil kunne medføre endrede vurderinger av eventuelle fremtidige søknader.»

Når det gjaldt kunnskapsgrunnlaget i forhold til mulige følger for naturmangfoldet uttalte departementet i samme brev følgende:

«Departementet vurderer at kunnskapsgrunnlaget om risikoen for uheldige følger for naturmangfoldet i Norge ved utsetting av disse artene er tilstrekkelig til å si at utsetting av fasan og rapphøns i mindre skala ikke synes å påvirke naturmangfoldet vesentlig negativt. Utsetting over mange tiår tyder heller ikke på noen større eller alvorlige effekter. Vi viser til Artsdatabankens risikovurdering av fasan til å ha lav økologisk risiko og at rapphøne regnes som en tidligere naturlig hjemmehørende art i Norge.»

For å framskaffe ytterligere kunnskap både om påvirkning av naturmangfold og dyrevelferd, var departementets konklusjon at Klima- og miljødepartementet sammen med Landbruks- og matdepartementet skulle innhente en vurdering fra Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM). Det gikk lang tid før VKM fikk tildelt dette oppdraget og VKM har frist til 30.11.2022 for å levere sin rapport. Denne rapporten er ment å skulle inngå i beslutningsgrunnlaget for behandlingen av framtidige søknader om utsetting av fasan og rapphøns. NJFF mener dette taler for at departementet gir tillatelse til utsetting av fasan og rapphøns der formålet er trening og prøving av fuglehunder for 2022. Når departementene er enige om at det er behov for en vurdering fra VKM, vil det være riktig å videreføre gjeldende praksis med tillatelser til utsetting av rapphøns og fasaner også i år. Vi vil også anmode om at departementet legger opp til en snarlig behandling av klagen, for at saken kan avklares slik at det blir god tid til å planlegge og sette ut fasan og rapphøns dersom departementet gir tillatelse til utsetting. Jo bedre tid fuglene får i et naturlig habitat, jo bedre tilpasses fuglene de naturlige habitatene.

Når VKM har lagt fram sin rapport 30. november, vil det være naturlig å ta en gjennomgang av det utvidede beslutningsgrunnlaget som da foreligger og hvilke rammer som det da vil være naturlig å legges for framtidige søknader om utsetting av fasan og rapphøns for trening og prøving av jakthunder. NJFF vil samtidig anmode om at det legges opp til en god dialog med aktuelle aktører i tilknytning til denne gjennomgangen.

Vennlig hilsen
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Eldar Berli/Generalsekretær

Norges Jeger-
og Fiskerforbund